

Saarnatekstit:

1. Moos. 9: 12-16:

Jumala sanoi vielä: "Tämä on merkinä liitosta, jonka minä teen teidän sekä kaikkien maan päällä elävien olentojen kanssa kaikkiin tuleviin sukupolviin asti: minä asetan kaareni pilviin, ja se on oleva merkinä minun ja maan välisestä liitosta. Kun annan pilvien nousta taivaalle ja sateenkaari näkyy pilvissä, muistan liiton, jonka olen tehnyt kaikkien elävien olentojen, kaiken elollisen kanssa: vedet eivät enää koskaan paisu tuhotulvaksi hukuttamaan kaikkea elävää. Kaari näkyy pilvissä, ja kun minä sen näen, muistan ikuisen liiton, jonka olen tehnyt kaikkien elävien olentojen, kaikkien maan päällä elävien kanssa."

Gal. 3: 23-29:

Mutta ennen kuin uskon aika tuli, me jouduimme olemaan lain vartioimina ja sen vankeina, kunnes usko ilmestyisi. Näin laki oli meidän valvojamme Kristuksen tulon asti, jotta me sitten tulisimme vanhurskaiksi uskosta. Nyt uskon ilmestyttyä emme enää ole valvojan alaisia.

Te kaikki olette Jumalan lapsia, kun uskotte Kristukseen Jeesukseen. Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllyksen. Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi. Ja jos te kerran olette Kristuksen omia, te olette Abrahamin jälkeläisiä ja saatte periä sen, mikä hänelle oli luvattu.

Luuk. 3:15-18, 21-22:

Kansa oli odotuksen vallassa. Kaikki pohdiskelivat, oliko Johannes ehkä Messias. He saivat Johannekselta vastauksen: "Minä kastan teidät vedellä, mutta on tuleva minua väkevempi. Minä en kelpaa edes avaamaan hänen kenkiensä nauhoja. Hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella. Hänellä on kädessään viskain, ja sillä hän puhdistaa puimatantereensa viljan. Jyvät hän kokoaa aittaansa, mutta ruumenet hän polttaa tulesa, joka ei koskaan sammuu."

Monilla muillakin tavoin Johannes vetosi ihmisiin julistaessaan heille evankeliumia.

Paljon kansaa oli kastettu. Kun myös Jeesus oli kastettu, niin taivas aukeni hänen rukoillessaan ja Pyhä Henki laskeutui hänen ylleen näkyvässä muodossa, kyyhkysen kaltaisena. Ja taivaasta kuului ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt."

Kuinka usein ajattelet kastetta? Tai kuinka usein puhut kasteesta, kasteen merkityksestä, kasteen teologiasta, toisten kanssa?

Luulen, että useimmat meistä puhuvat kasteesta aika harvoin. Ehkä silloin, kun kastejuhla on ajankohtainen, kun omassa tai läheisen perheessä mietitään vauvan kastamista, rippikoululaisen kastamista, tai ehkä silloin kun itse tai muu läheinen aikuinen pohtii kirkkoon liittymistä.

Tai ehkä kasteesta puhutaan silloin, kun lähipiirissä ollaan eri mieltä jostain kasteeseen liittyvästä asiasta. Pariskunta, josta toinen toivoo vauvansa kasteetta ja toinen haluaa antaa lapsen päättää asiasta aikuistuttuaan, voi keskustella kasteasioista paljon ja hyvin syvällisesti. Tai kasteesta voidaan keskustella sukupolvien välillä, perheissä joissa isovanhemmat toivoisivat lapsenlapsensa kastetta, mutta vauvan

omat vanhemmat eivät ole niin innostuneita. Tai perheissä, joissa kaksi eri kirkkokuntiin kuuluvaa perheenjäsentä tarkastelee kastekysymystä oman uskonymmärryksensä valossa.

Näissä kaikissa tilanteissa tärkeätä on pysähtyä keskustelemaan ja kuuntelemaan toisen erilaista käsitystä kasteesta. On yritettävä ymmärtää, on rakennettava yhteyttä ja haettava yhteistä ratkaisua, vaikka olisi eri mieltä asiasta, joka liittyy syvästi ja keskeisesti omaan uskonvakaumukseen.

Mutta jos mikään näistä kysymyksistä ei ole lähipiirissäsi ajankohtainen, luulen, että kastetta ja kasteen merkitystä tulee ajateltua aika vähän. Näinhän me ihmiset toimimme. Emme välttämättä ajattele uskon ja elämän kannalta olennaisimpia kysymyksiä, vaan niitä, jotka kulloinkin herättävät keskustelua ja joista ollaan eri mieltä. Moni hyvä ja tärkeä asia on elämässämme itsestään selvä ja niin tuttu, ettei näitä asioita huomaakaan. Kiinnitämme huomiomme asioihin, jotka ovat ajankohtaisia, uhattuja, erimielisyyksiä aiheuttavia, ihmisiä jakavia.

Näinhän on toimittu ennenkin. Esimerkiksi 1500-luvulla kirjoitetuissa tunnustuskirjoissa on kirjoitettu lapsikasteesta, koska kysymys jakoi tuon ajan kristittyjä. Sen sijaan esimerkiksi Jumalan kolmiyhteydestä puhutaan tunnustuskirjoissa aika vähän, koska kiista kolminaisuudesta oli ratkaistu jo paljon aikaisemmin.

Tärkeimmät asiat voivat liian helposti jäädä kiistakysymysten varjoon. Siksi on aina hyvä muistuttaa itseään siitä, mikä on kaikkein tärkeintä.

Kastehetkellä kastettavan otsaan ja rintaan tehdään ristinmerkki. Ristinmerkki muistuttaa Jeesuksen kuolemasta, siitä että Jeesus kärsi rangaistuksen, joka meille kuuluu synneistämme. Kaste liittyy meidät tähän Jeesuksen sovitustyöhön. Siksi saamme aina palata kasteen armoon, ja tunnustaa, kuten tämän aamun synnintunnustuksessa tunnustimme, että emme ole kasteestamme huolimatta eläneet, niin kuin Jumalan lapselle sopii.

*Sain kasteen sinun lapseksesi.
Sinä siirsit minut pimeydestä valoon,
kadotuksen alta taivaan perilliseksi.
En ole kuitenkaan elänyt niin kuin lapsellesi sopii.
En ole kuunnellut ääntäsi enkä totellut tahtoasi.*

Kasteessa otsaamme piirretty ristinmerkki muistuttaa siis siitä, että Jumalalla on aina syli auki. Jumala antoi ainoan poikansa sen vuoksi, että me emme elä niin kuin Jumalan lapselle sopii. Sitä on todellinen rakkaus, ettei Jumala hylkää meitä, vaikka hylkäämme Hänet uudestaan ja uudestaan.

Kasteen lisäksi myös hautajaisissa meidät siunataan ristinmerkillä. Hiekalla arkun päälle piirretty ristinmerkki muistuttaa Jeesuksen ylösnousemuksesta. Niin kuin Jeesus nousi kuolleista, meilläkin on toivo, että kerran tämän elämän jälkeen saamme nousta kuolleista ja meillä on paikka Jumalan luona taivaan kodissa.

Kaste liittyy meidät siis Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Kaste on Jumalan lahja. Se, että kirkossamme kastetaan pieniä vauvoja, korostaa tätä kasteen lahjaluonnetta. Pieni ihminen saa lahjan, jota hän ei vielä itse ymmärrä eikä osaa pyytää. Kukaan ei ansaitse kastetta omalla uskollaan tai omalla erinomaisuudellaan, vaan saamme kasteen lahjana Jumalalta.

Kuulimme hetki sitten lukukappaleen kirjeestä Galatalaisille. Tuossa tekstissä kuulimme, että kasteen myötä me kaikki kuulumme yhteen, me olemme yksi.

Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllenne. Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi.

Me kaikki kuulumme Kristukselle vain sen takia, että Hän on ostanut meidät omikseen. Niinpä kukaan ei voi asettua toisen yläpuolelle, luulla olevansa toista parempi. Kaste muistuttaa meitä myös siitä, ettei seurakunnassa pidä sulkea ovia keneltäkään. Kaikki ovat tervetulleita Jumalan pöytään, olemme sitten mitä kansallisuutta tahansa, jonkin asian orjia tai vapaita, mitä sukupuolta tahansa, puhumme mitä kieltä tahansa, on meillä millaisia ominaisuuksia tai taakkoja tahansa. Jumalan pöydässä me kaikki olemme yksi, ja jokainen saamme yhtäläisesti Jumalalta armoa ja rakkautta.

Kaste on täynnä teologiaa. Kasteen teologia on rikasta, ja kasteeseen sisältyy Jumalan koko hyvyys ja rakkaus. Kuitenkin kaste on mysteeri, lahja joka otetaan vastaan. Kaste ei kutsu meitä tietämään, pätemään, osaamaan kaikkea ja hallitsemaan kaikkea, vaan ottamaan vastaan lahjan.

Kaste on, kuten kuulimme ensimmäisen Mooseksen kirjan tekstistä, Jumalan asettama liitto ihmisen kanssa. Kuulimme, kuinka Jumala teki liiton, ja asetti sateenkaaren merkiksi liitosta. Voimme ymmärtää sateenkaarta jonkin verran järjen avulla. Voimme opiskella, kuinka valon eri aallonpituudet taittuvat vesipisaroista eri kulmissa. Mutta järjellä emme tavoita sateenkaaren todellista olemusta. Meidän on pysähdyttävä ihmettelemään ja hämmästelemään sateenkaaren kauneutta. Samoin on kasteen kanssa. Emme tavoita järjellä Jumalan lahjan todellista luonnetta. Jumalan lahjat, Jumalan hyvyys ja rakkaus aukenevat vain elämällä, hämmästelemällä, ihmettelemällä, ainoastaan ottamalla lahja vastaan.

Kasteen teologia on rikasta, ja kasteeseen kätkeytyy Jumalan koko pelastus. Mutta kasteen syvin olemus on se, että ihminen on rakastettu ja hyväksytty. Pieni ihminen saa olla suuremman suojassa ja vahvemman käsivarsilla.

[Tuomas siirtyy tässä kohdassa saarnastuolista kastemaljan äärelle]

Rippikoululaisilta kysyn usein, mitä he tietävät omasta kastejuhlastaan. Tai jos rippikoululaista ei ole kastettu, onko heille pidetty nimiäiset tai muu vastaava juhla, ja mitä he siitä muistavat tai tietävät.

Ja samaa kysyn tänään sinulta. Mitä tiedät tai muistat omasta kastejuhlastasi tai nimiäisistä? Missä juhla on pidetty, minä vuonna?

Ehkä sinut on kastettu tässä paikassa, jossa nyt seison, kastemaljan ääressä Pitäjänmäen kirkon alttarin edessä. Juhlasta voi olla vain pieni hetki, muutama vuosi, tai sitten kymmeniä vuosia. Juhlasta voi olla videotallenne, tai ehkä valokuva, mustavalkoinen pieni ruutu, tai haalistunut värikuva niin kuin omasta kasteestani Savion seurakuntatalossa Keravalla vuonna 1978.

Mutta keitä oli paikalla sinun kastejuhlassasi, papin ja sinun lisäksi? Ehkä isäsi ja äitisi, ehkä vain toinen heistä? Tai muu kasvattajasi? Kummisi, isovanhempasi, sukulaisia, vanhempiesi ystäviä tai omia ystäviäsi? Ehkä suuri joukko seurakuntalaisia, jos sinut on kastettu jumalanpalveluksessa?

Kastejuhlassasi on luultavasti luettu joitakin raamatuntekstejä. Aika monessa kastejuhlassa on luettu tuttu psalmi 139, jossa sanotaan: "minä olen ihme, suuri ihme", ja kiitetään siitä Jumalaa. Sama viesti kuului päivän evankeliumitekstin mukaan Jeesuksen kastehetkessä: "Sinä olet minun rakas lapseni, sinuun minä olen mieltynyt."

Pieni vauva, uusi elämä, on suuri ihme. Vanhempien, isovanhempien ja läheisten elämä muuttuu valtavasti, kun pieni vauva syntyy. Pieniä sormia ja varpaita katsotaan ihastellen, ja tirautetaan pari onnenkynneltä.

Tässä on kasteen tärkein ja keskeisin asia. Kun sinun läheisesi ovat kokoontuneet kastejuhlaasi, nimiäisiisi tai muuhun juhlaasi, he ovat katsoneet sinua ihastellen ja ihmetellen. He ovat ehkä eläneet psalmikirjoittajan sanat todeksi sinun kohdallasi: Sinä olet ihme, suuri ihme. Läheisesi ovat kokoontuneet tuohon juhlaan iloitsemaan sinusta, kiittämään sinusta. He ovat tirauttaneet pari kynneltä, koska sinä olet niin upea, kaunis, ihana, rakas. He ovat kokoontuneet ihmettelemään ja iloitsemaan, toivomaan ja rukoilemaan sinulle kaikkea hyvää. Voi olla, että myöhemmin elämä on ollut pomppuisempaa, eikä rakkaus ja ilo sinusta ole välittynyt samalla tavalla. Mutta myös tähän kasteen merkitykseen on hyvä palata uudestaan ja uudestaan. Sinä olet ihme, suuri ihme. Ja Jumala katsoi sinua ja sanoi: "Sinä olet minun rakas lapseni, sinuun minä olen mieltynyt."

Kastejuhlassasi koolla ollut juhlaväki tunnusti sen uskon, johon sinut kastettiin. Osa heistä ehkä yhtyi uskontunnustukseen sanomalla sanat yhteen ääneen, osa ehkä mumisi sinnepäin, osalla oli rippikoulusta jo sen verran aikaa, että oli varmempi olla hiljaa ja kuunnella. Osa koki epävarmuutta ja mietti, uskooko ihan niin kuin pitäisi, tai kelpaako Jumalalle. Mutta kastepöydän äärellä he kaikki olivat pyhiä, koska Jumala oli kutsunut heidät omikseen. Yhteinen usko kantaa silloinkin, kun oma usko ei kannaa.

Tähän yhteiseen uskontunnustukseen saamme tänäänkin liittyä. Ja jos et ihan ole varma omasta uskostasi, voit luottaa siihen, että niin kuin pienen vauvan kastehetkellä, vahvemmat käsivarret kantavat. Kaste muistuttaa tänäänkin siitä, että usko on lahja. Siitä lahjasta saat tänäänkin olla osallinen, tuntuu oma usko kuinka repaleiselta tai rikkinäiseltä tahansa.

Tunnustamme yhteisen kristillisen uskomme, johon meidät on kastettu.

Minä uskon Jumalaan, Isään, Kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä, syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana, ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan, nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivasiin, istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen, pyhän, yhteisen seurakunnan,
pyhäin yhteyden, syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän

Sinä olet ihme, suuri ihme, ja kiitämme yhdessä Jumalaa sinusta ja minusta. Sinä ja minä olemme Jumalan kuvia Olet kuva rakkaudesta, Luojan kaunein ajatus.